

BINDI shpk

AKTI

Prezanton

UJI DHE ENERGJIA

Model- Kodi I Prodhuesve te Ujit (Ambalazhuesit)
ne Shqiperi

Uji dhe Energjia

Programi “Uji dhe Energjia” është prioritet, pjesë e direktives europiane për kërkim shkencor duke afektuar kërkimet shkencore dhe teknologjike në Shqipëri.

- * Inovacioni është esencial për të zgjidhur ekuacionin e menaxhimit të cilësisë së ujit
- * Kodifikimi i prodhuesve të ujit konsiston në një infrastrukturë inteligjente për analizimin, rregjistrimin dhe monitorimin e rezultateve.
- * Certifikimet janë tejkaluar, ku mbështetja reale për Prodhuesit e Ujit është e lidhur me Akreditimin ose palet e treta.

Cfare eshte Model-Kodi i Prodhuesve te Ujit (Ambalazhuesit)?

- * Model-Kodi i Prodhuesve te Ujit eshte Standard Ekselence:
 - a) për prodhuesit e ujit,
 - b) për mbrojtjen e konsumatoreve dhe të gjitha paleve.
- * Model Kodit vjen si rezultat i një pune kërkimore, shkencore, dhe inspektuese të shtirë në kohë, dhe fton përfshirjen e shumë institucioneve.
- * I kombinuar me Praktiken e Prodhimit të Mirë (PPM), kërkon që të jetë implementuar një Sistem HACCP.
- * Programi i Inspektimit të Fabrikës (PIF) ka për qëllim të asistojë prodhuesit për të prodhuar një produkt cilësor, duke siguruar informacione në lidhje me procedurat teknike, sistemet e cilësive dhe standardet.
- * Model Kodi konsideron rregjime të forta dhe të menjehershme testimi, ku përfshihen detyrimisht: analizat ditore, javore, mujore dhe vjetore këtu rregjim thelbësor.

Impakti ne zgjidhjen e problemeve

- * Diskutim i rezultateve (Pronaret dhe konsulentet e tyre , kane diskutuar rezultatet)
- * -Krijim i te dhenave per kompanite pjesemarrese ne projekt
- * -Monitorim i rezultateve.
- * -Publikimi i rezultateve.
- * - Standardi i Ekselences, nje titull qe jepet ne fund te projektit nga AKTI.
- * - Perafrimi me Direktivat Europiane per Ujin e Pijshem.
- * - Trajnimi i Punonjesve dhe Specialisteve
- * -Impakti ne cilesi. Kompanite jane certifikuar me ISO 9001-2008 dhe HAACP
- * -Impakti Mjedisor. Shkarkimet jane ne perputhje me kerkesat e “Ligjit per shkarkimet industriale”.

Cilesia e Produktit

- * Sigurimi i ujit te pijshem me cilesi te larte ne perputhje me kerkesat shendetesore dhe specifikimet cilesore.
- * Të gjithë ujrat e prodhuara (ne rastin tone te ambalazhuara) DUHET te vijne nga nje burim i aprovuar, i përcaktuar ne klauzolen 10 (a) deri ne (i) dhe DUHET te plotësojne Standardin e Cilesise për testimin e burimit, sic pershkruhet ne Shtojcen 1 dhe limitet e specifikuara ketu.
- * Nje element shumë i rendesishem ne sigurimin e cilesise se produktit, eshte zhvillimi dhe implementimi i sistemit te HACCP. Detajet ne zhvillimin e programit HACCP jepen ne Model-Kod. Prodhuesit duhet te implementoje nje program HACCP ne fabriken e tyre perpara 1 Janarit 2013.
- * Plani i sigurise se ujit te pijshem do te implementohet kur te kerkohet nga juridiksioni shqiptar ne te cilin fabrika eshte vendosur.

Praktika të prodhimit të mirë. Konstruksioni i fabrikës dhe projekti

- * Praktika e Prodhimit të Mirë është pjesë integrale e këtij modeli kodit e cila mbështet prodhuesit (ambalazhuesit) e ujit.
- * PPM siguron që janë implementuar praktikat e mira.
- * Kur një prodhues uji përdor një teknologji trajtimi në përputhje me Standardin e Cilësisë, ky trajtim duhet kryer sipas Praktikës së Prodhimit të Mirë.
- * Konstruksioni i Fabrikës - siguron që mjetet e prodhimit plotësojnë kërkesat e PPM dhe HACCP për ujin e prodhuar (ambalazhuar).
- * Asiston prodhuesit në projektimin e fabrikës që të plotësojë kërkesat për prodhim, punësim dhe menaxhim.
- * Projekti duhet të jetë sipas Standardit të Aplikuar dhe Ligjit në fuqi.

Operacione shëndetësore. Projekti higjenik

Higjiena personale

- * Pastrimi dhe sanitizimi janë aktivitete të rëndësishme në një aktivitet prodhimi uji, duke përfshirë të gjithë zonat e prodhimit.
- * Pastrimi dhe sanitizimi efektiv do të parandalojnë ndotjen e produkteve dhe mbajnë një ambient të pastër dhe të sigurtë.
- * Procedurat eficientë dhe efektive të pastrimit dhe sanitizimit sigurojnë që pajisjet të jenë të pastra, të pandotura, për të siguruar që produkti plotëson standardet e kërkuara.
- * Projekti Higjenik - Mjetet/ Pajisjet dhe Procedurat/ Proceset dhe Kontrollat/ Magazinimi dhe Shpërndarja.
- * Higjiena Personale garanton që të gjithë personeli në zonën e prodhimit të jetë i trajnuar, dhe të plotësojë procedurat, të sigurojë prodhim të shëndetshëm.

Monitorimi i burimit te ujit.

Monitorimi i produktit përfundimtar

- * Sigurimi i informacioneve qe burimi i ujit ploteson standardin e cilesise/ Minimizimi i rrezikut nga ndotja, biologjike, kimike ose fizike e produktit perfundimtar.
- * Siguria e produktit perfundimtar:
 - Per coliform total, analiza ditore
 - Per TDS, pH, temperature, Nitrate, Nitrite, Metale te renda, ditore
 - Per Algat – analize javore
 - Per Pseudomonas – analize javore
 - Per ndotesit kimike dhe fizike analizohet ne baze vjetore
 - Per analizimin e ndotesve radiologjike – nje here ne kater vite

Rregjistrimi dhe Monitorimi I rezultateve

Mbajtja e shenimeve- Shënime të mjaftueshme dhe në përputhje me kerkesat për të siguruar që kur eshte e nevojshme shenimet të shkojnë në dorën e autoriteteve përgjegjëse.

Laboratori -Të garantoje vertetesine e rezultateve te marra nga testimet e bera ne fabrike

Kerkesat per etiketim- Te siguroje perputhje me kerkesat e Standardit Ushqimor Shqiptar, dhe Standardit te OBSH

Plani i kthimit te produktit- Plani / Zbatimi / 3 Klasat

A eshte kjo eksperience per tu perhapur?

- * Ne fabrikat e perfshira ne projekt u analizua niveli i ndotjes (kryesisht lende te azotuar, pesticide, dhe ndotje bakteriale) dhe u propozua qe te instalohej teknologjia e trajtimit te integruar me membrana.
- * Studimet tona nuk u ndalen ne verifikime dhe lajmerime por vazhduan deri ne zgjidhjen e plote te problemeve.
- * Kombinimi i biznesit privat me institucionet publike qe operojne ne fushen e kerkimit teknologjise dhe inovacionit ka reflektuar zhvillimet shkencore me te fundit ne Europe dhe me gjere. “Te gjitha per sigurine e ujit te pijshem” – Ndryshimet klimatike
Shembuj te tjere
- * 1 – Dizajnimi i impiantit te trajtimit te ujit per Poshnje, Berat i prezantuar ne DPUK ne 2012, per ter eleminuar nitratet dhe nitritet.
- * 2 – Analiza te trupes ujore, dizajn dhe ndertim I sistemit te trajtimit te ujit me Osmoze Reverse ne Kompanine TEA KAON shpk, dhe studimi I procesit osmotik per prodhimin birres pa alkool ne 2012.
- * 3 – Instalimi dhe startimi I Sistemit te trajtimit me RO per nevoja laboratorike ne QSUT ne 2012 ne perputhje me Standardin European dhe ate te Pharmacopeia.

Zgjidhja e gjetur ka ulur ndjeshem numrin e te semureve me semundje infektive.

Ne vitet 2000, qeveria vendosi te lejoje operatoret ekonomike private te prodhojne uje, dhe adresoi Koncesionet per perdorimin e rezervave ujore per te furnizuar popullaten me uje te pijshem. Ne kete kohe me shume se 60% e popullates furnizohej me uje te pijshem me ane te puseve private.

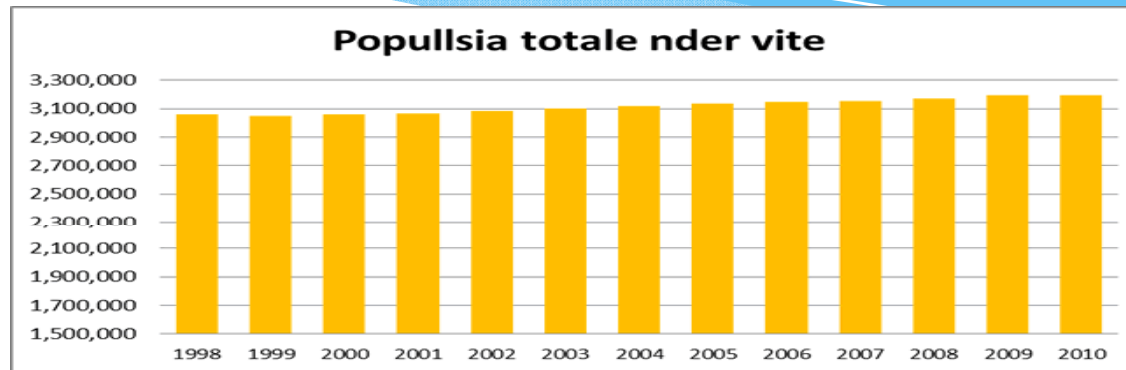
Numri i te semureve me semundje infektive dhe shpenzimet spitalore ishin mjaft te larta.

Mendojme se nje kontribut te pazevendesueshem i dedikohet fenomenit te ushtrimit te aktiviteteteve private per prodhimin e ujit e pijshem me cilesi te larte, duke afektuar nivelin e varferise ne menyre pozitive, dhe duke eleminuar perhapjen e semundjeve nga uji.

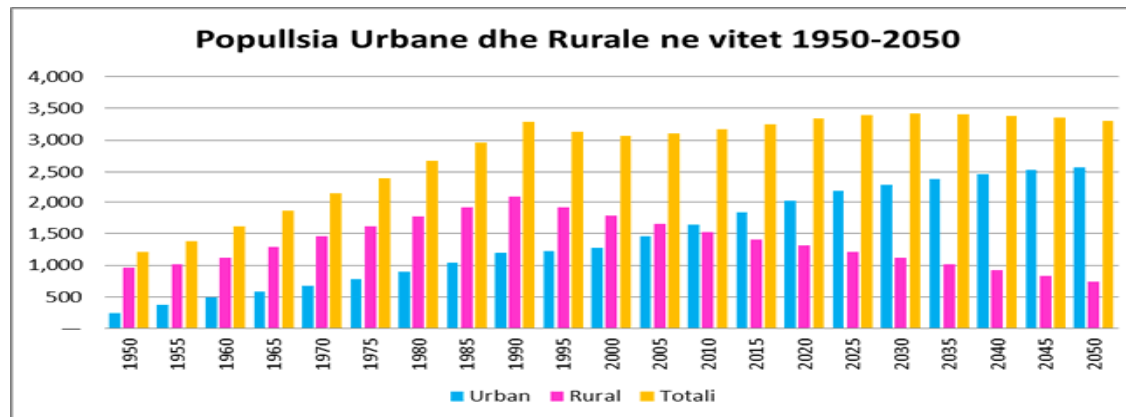
Uji qe prodhohet ne Shqiperi eshte i sigurte dhe pelqehet per cilesine e tij edhe ne vendet fqinje.

Per te arritur pritshmerite e tregut European duhet rritur Gjurmueshmeria, dhe te plotesohet Cikli I Jetes se Produktit.

Rritja e popullsise dhe nevojat per uje te pijshem te sigurte nje kerkese per industrine e ujit

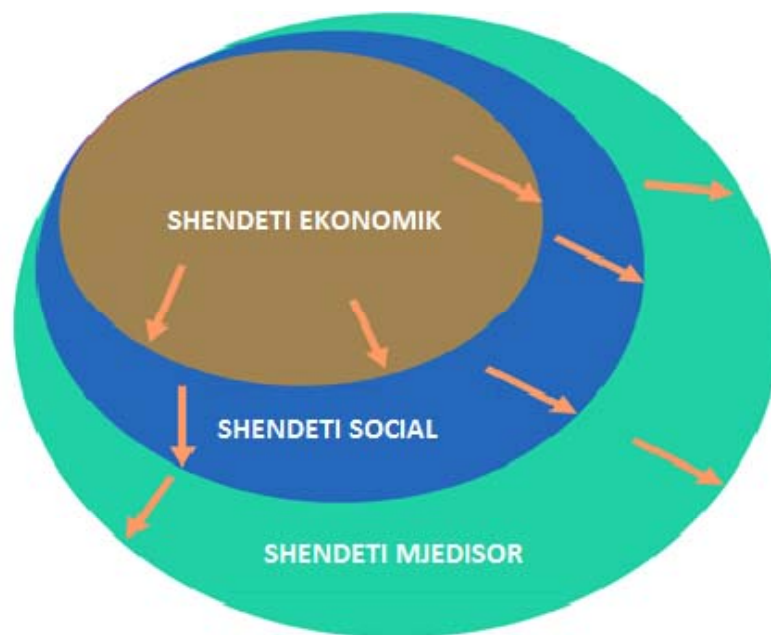

Burimi:
INSTAT

Burimi i të dhënave: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2010).

Sfida kryesore: Rritja ne menyre simultane: rritja Ekonomike,
Shoqerore, dhe Siguria Mjedisore

Burimi: Christopher Juniper

Trajtimi I Ujit me Membrana Paraqet nje Strategji te Sigurte per Ujin e Pijshem

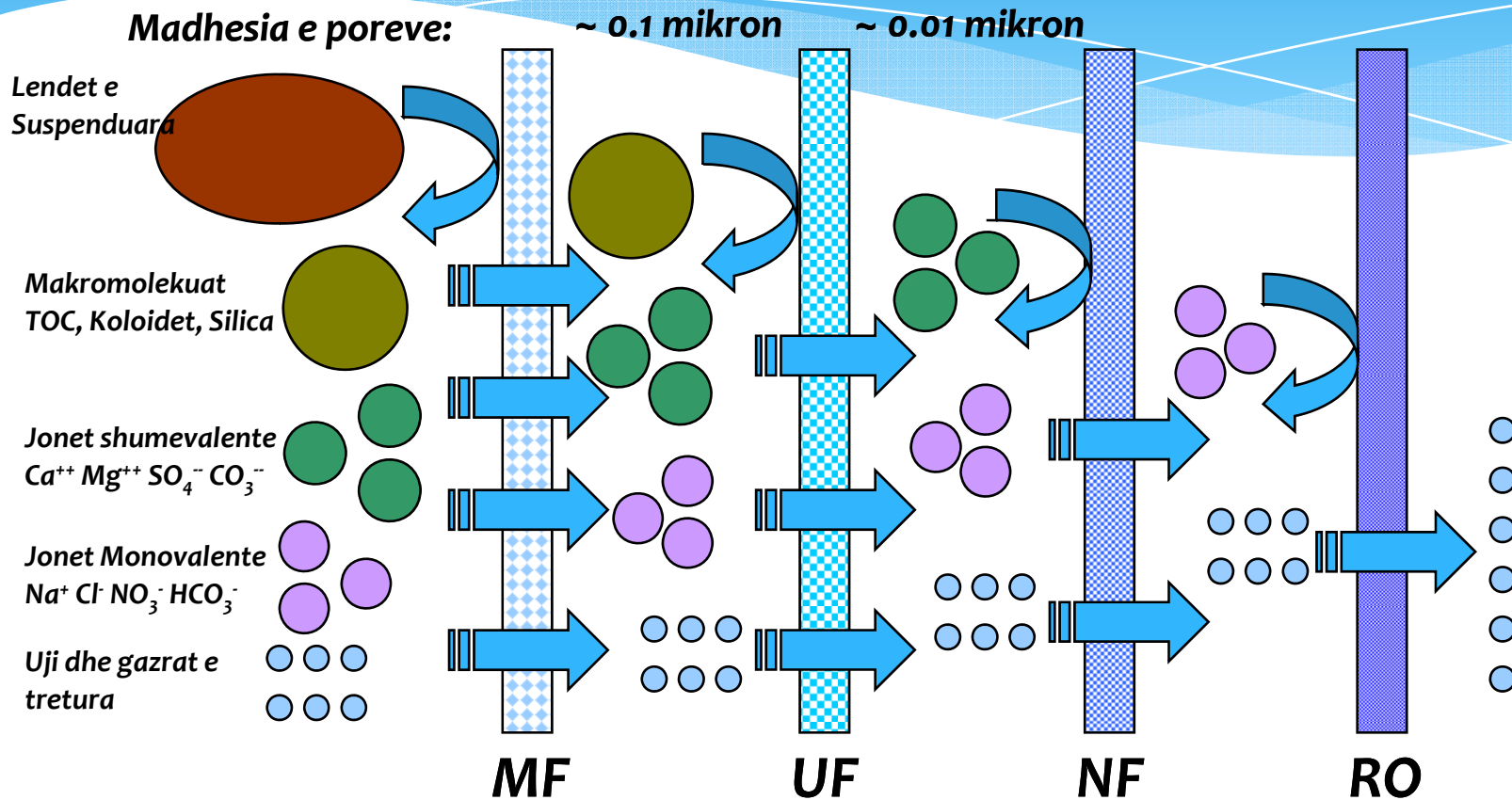
- * **Teknologjia qe siguron zgjidhje te qendrueshme**

- Ujerat Siperfaqesore behen burim i ujit
- Procesi i trajtimit te integruar me membrana: MF/UF ndjekur nga NF/RO i perdorur per trajtimin e ujit ne perputhje me Procesin standard
- Teknologjia eshte vertetuar prej me shume se 10 vite ne te gjithe boten

- * **Avantazhet e ujit te Sigurte**

- * Ekonomike: Ulen kostot e trajtimit te ujit
- * Sociale: Ulet intensiteeti I kerkeses per uje te fresket
- * Mjedisore: Ulen shkarkimet ne mjedis

Tipet e Membranave dhe Kapacitetet

Arritje te projektit

* Zgjidhja

- Bashkete respektive kane pranuar zgjidhjen tone per ujin e pijshem
- Sistemet e integruara mund te prodhojne deri ne 40 meter kub/ore
- Instalimi

* Rezultate

- Sasi e mjaftueshme dhe cilesi shume e larte uji
- Prodhuarit lokal jane te kenaqur dhe kerkojne rritjen e sasise
- Shkarkimi ploteson limitet per shkarkimet

Mbeshtetje per sistemet e centralizuara dhe te decentralizuara

- Opcioni Industrial nuk limitohet ne Mikro-Shkalle.
- Shume skema industriale dhe publike:
 - KOND shpk – Pjese e Projektit
 - BRILAND shpk – Pjese e Projektit
 - Arseni shpk, Birra KAON, Algen shpk, Hajari Chemicals
 - Ujesjellesi Durres, Ujesjellesi Poshnje
 - Ujesjellesi Tirane
 - Perfitimet ne Shendetin Publik, Ekonomike, Sociale, dhe Mjedisore jane te qarta si ne Sistemet e Centralizuara dhe te Decentralizuara
- Me shume plane per sigurine e ujit te pijshem ne sistemet e centralizuara

-Foto nga KOND shpk - pjese e projektit

-BRILAND shpk –
Pjese e Projektit

Hajari Chemicals

Uji I Sigurte eshte nje sfide per Ujesjellesat tone

- Rritja e nevojave per uje te pijshem te sigurte
- Cilesia e ujit paraqet nje sere problemesh, ekonomike, shoqerore dhe mjedisore
- Uji i Sigurte eshte nje benefit per te gjithë zinxhirin jetesor, dhe kursim i rezervave ujore
- Cilesia e ujit te furnizuar eshte Kost-Efektive,
- Shkarkimet ne trupat ujore jane ne perputhje me ligjin shqiptar
- Afektimi i sistemeve te centralizuara dhe atyre te decentralizuara

Permbledhje:

Kodifikimi i Prodhuesve të Ujit të Pijshme ka kërkuar zhvillimin e teknologjive inovative të brezit të ri, duke aplikuar trajtimin e ujit me membrana edhe në Shqipëri.

Trajtimi i ujit me membrana në terma cilësore është një metode unike për prodhimin e ujit të pijshëm të sigurtë- Pastrimi i ujit nga gjithçka, dhe rimineralizimi me elementet e domosdoshme.

Kështu bëhet e mundur furnizimi i rajoneve me probleme hidrike dhe probleme që lidhen me cilësinë e ujit natyror.

Avantazhet:

-Prodhon ujë të sigurtë pavarësisht burimit dhe infrastruktures/ Konsumon sasi shumë të vogël energjie/ Nuk kërkon ndërtim të vecantë dhe ka footprint të vogël/ Kërkon training modest të personelit/ Është miqësor me ambientin

-Përdorimi për qelime komunitare është akoma sfida në Shqipëri

Vizioni:

Eshte ne vemendjen tone te zgjerojme dhe te zhvillojme metoda te reja per prodhimin e ujit te sigurte.

Arritja me e madhe eshte cilesia e produktit, dhe mundesia per ta patur te gjitha me nje cmim te lire.

Kodifikimi mundeson krijimin e hapësirave teknike dhe inovative ne prodhimin, transportin dhe tregëtimin e ujit te sigurte.

Teknologjite adekuate te perdorura ne mbrojtjen e rezervave ujore, vaditje dhe ne perdorimin e kimikateve (pesticideve) te lejuara ne bujqesi, ne riciklimin e ujit te perdorura duke e konsideruar si aset te rendesishem eshte imperative.

Shtojca 1. STANDARDI I CILESISE

Vetite fizike

Keto parametra jane per vleresim cilesor dhe limitet jane siguruar per qellime udhezimi

- * Ngjyra < 5 njesi
- * Turbullira < 0,5 NTU
- * pH 6,5-8,5
- * Era 3 T.O.N (Threshold Odor Number)
- * TDS <50 ppm per ujrat oligominerale
150 -250 ppm per ujrat e mineralizuara
>500 ppm per ujerat fortesisht te mineralizuara
- * Berthamat rrezatuese
- * Alfa rrezatues <0,1 Bq/L
- **Beta rrezatues <1 Bq/L

* Nqs Alfa rrezatuese eshte me e madhe se 0,03 Bq/L analizohet per Radium 226 dhe Radium 228. Totali i tyre nuk duhet te kaloje 0,03 Bq/L.

** Nqs Beta rrezatuesit jane me te medha se 0,16 Bq/L, analizohet per Stroncium 90. Nqs Beta rrezatuesi eshte me i madh se 1 Bq/L, analizohet per Tritium dhe berthama te tjera.

Shtojca 2 Niveli Maksimal i Lejuar dhe Permbledhja e testimeve

KOMPONIMET INORGANIKE/

KOMPONIMET ORGANIKE/

KOMPONIMET ORGANIKE VOLATILE

Niveli maksimal i ndotjes (mg/L)

Emertimi/ Limiti i Prodhuesve/ Limiti i Standardit Ushqimor/ Limiti i Kodeksit Ushqimor

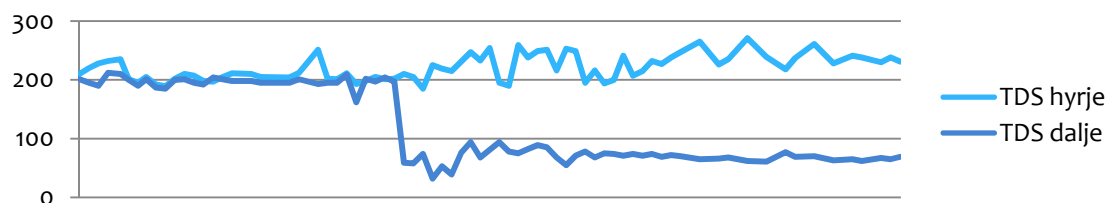
Permbledhja e testimeve

Burimi/ Produkti Perfundimtar/ Konteineret, Tapat/ Laboratori

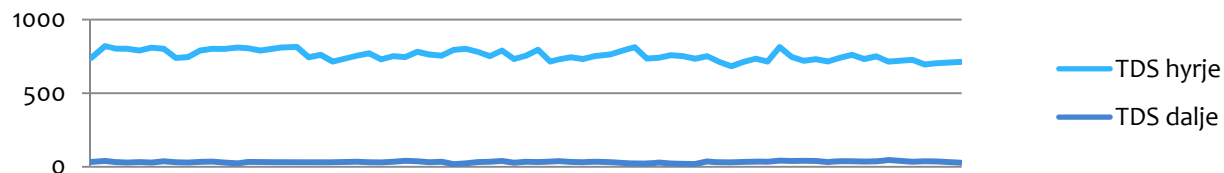
Rezultatet e Analizave

- * Me poshte paraqesim rezultatet per vitin 2010, 2011 dhe 2012 dhe 2014 per prodhuesit respektive BRILAND shpk dhe KONDA shpk per sasine e lendeve te tretura

* Fig.1 Analizat e TDS per BRILAND shpk

* Fig. 2 Analizat e TDS per KONDA shpk

Faleminderit

Pyetje?

Kujtim KOPLIKU

BINDI shpk

Departamenti i Trajtimit te Ujit